

ING. VLADIMÍR BENKO, PhD.: KORPUSY ARANEA

Datum konání: 11. 12. 2020

Místo konání: online – Microsoft Teams

Název přednášky: Korpusy Aranea

Přednášející: Ing. Vladimír Benko, PhD.

Počet účastníků: cca 20

Zpracovali: Trnovec Ondřej

Ing. Vladimír Benko, PhD., se mezi jinými zabývá webovými korpusy, morfologickou anotací a lexikografií. V současnosti působí na Jazykovednom ústave Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied a jeho stránky jsou k nahlédnutí zde <https://juls.savba.sk/~vladob/>.

Na úvod přednášky pan doktor Benko stručně prošel definici a historií korpusů, na to navázal výhodami webových korpusů nad tradičními, mezi které patří menší problémy s autorskými právy, větší výběr textů či zachycení dynamických tendencí (neologismů v jazyku). Poté jsme se dozvěděli, jak funguje proces tvorby webových korpusů.

Po úvodu se přešlo k samotnému projektu Aranea, který vznikl v roce 2013 a jehož cílem je tvorba rodiny porovnatelných webových korpusů v jazycích, kterými se mluví nebo které se vyučují na Slovensku a v sousedních zemích, momentálně to je 22 jazyků. Samotný název projektu znamená v latině „pavučiny“ a latina se používá i pro názvy a velikosti korpusů. S korpusy lze pracovat přes NoSketchEngine <http://unesco.uniba.sk/> nebo <http://aranea.juls.savba.sk/>. Lze zde nalézt například jeden z největších ruských korpusů a u několika jazyků se rozlišují u teritoriální varianty.

Po představení následovaly ukázky použití korpusů. Atribut *ztag* (momentálně pouze pro české korpusy) lze použít k vyhledání archaických slov či třeba zeměpisných názvů (vizte třetí „tahák“ na konci zprávy). Velmi užitečný může být i unikátní atribut *hlemma*

(momentálně pro češtinu), který pro slovesa zobrazuje nejen slovesné formy, ale i jmenné, což je umožněno díky morfologickému slovníku MorfFlex. Také jsme se dozvěděli, jak jednoduše vytvářet uživatelské subkorpusy a jak s nimi následně pracovat.

Přednáška nás zajímavou formou nalákala k používání korpusů Aranea, mezi jejichž výhody patří několik speciálních funkcí a to, že jsou porovnatelné. Určitě je nyní budeme používat více. Děkujeme panu doktorovi za přednášku online formou a příště se snad již sejdem opět osobně na fakultě.

Aranea

Velikosti

- **Maius** (větší) ... základná verzia, 1,25 miliardy tokenov, t. j. približne. 1 miliard slov
- **Minus** (menší) ... 10 % vzorka korpusu Maius (používaný pri výučbe)
- **Minimum** (minimálny) ... 1 % vzorka (určená na testovanie nástrojov)
- **Maximum** (maximálny) ... koľko sa podarí

The screenshot shows a Zoom meeting interface. The main window displays a presentation slide with the following content:

Načo webové korpusy?

Jazykovedný výskum / vyučovanie (cudzích) jazykov / prekladateľstvo:

- Lahko dosiahnuteľná mnohojazyčnosť
- Nové typy textov/domény/žánre/registre
- Dynamické tendencie v jazyku (napr. neologizmy)
- Zriedkavé javy v jazyku (napr. frazeologizmy)

The slide number 15 is visible in the bottom right corner.

The meeting chat window on the right shows a list of participants who have joined the meeting, including Ondřej Trnovec, Markéta Anny Masopustová, Filip Kubeček, Alois Brzobohatý, Šárka Micháková, Veronika N, Filip Tkáč, Monika Horáková, Štěpán Rajský, Eva, Soňa Hartmannová, and Judita Skramalová.

The bottom of the screen shows the Zoom toolbar with icons for mute, video, chat, and other controls, along with a row of participant avatars.

K přednášce jsme dostali k dispozici tyto „taháky“:

Rozložení české klávesnice MS Windows:

https://milo.juls.savba.sk/~vladob/resources/20191105_keyb_cs_bis.pdf

Súbor morfológických značiek (tagset) HM:

https://milo.juls.savba.sk/~vladob/resources/20191106_hm_tagset_cheatsheet.pdf

Slovnodruhov , s mantick  a štylistick  príznaky databázy Morfflex:

https://milo.juls.savba.sk/~vladob/resources/20200328_morfflex.pdf

Penn Tagset + AUT + Regex:

https://milo.juls.savba.sk/~vladob/resources/20180404_ukl_cheatsheet_1.pdf